

สมจริง ช้วนกุล 2552: ผลกระทบของระดับการยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่ต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์
เกษตรและทรัพยากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์จารึก สิงห์ปรีชา, Ph.D. 104 หน้า

การศึกษานี้เป็นการวิเคราะห์ถึงรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร โดยเน้นรายได้ที่มาจากการผลิตข้าวของ
ครัวเรือน เนื่องจากข้าวเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญอีกทั้งประชากรที่อยู่ในภาคการเกษตรของประเทศส่วนมากเป็น
ผู้ผลิตข้าว อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นในการผลิตข้าวได้แก่ ระดับผลผลิตต่อไร่ของประเทศไทยยังต่ำเมื่อเทียบกับ
ระดับผลผลิตเฉลี่ยของโลกซึ่งส่งผลต่อรายได้ของเกษตรกร ดังนั้นหากปริมาณผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้
รายได้ของประชากรในภาคเกษตรเพิ่มสูงขึ้นและช่วยลดความเหลื่อมล้ำของรายได้ทำให้มีการกระจายของรายได้ดีขึ้น
ในที่สุด ดังนั้นในการศึกษาจึงมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการเพื่อที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของ
ผลผลิตเฉลี่ยและรายได้ ในรูปสมการเชิงถดถอยสำหรับหลายตัวแปร (multiple regression model) สำหรับการ
วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับผลผลิตต่อไร่ และปัจจัยที่ส่งผลต่อรายได้รวม และแหล่งรายได้ต่างๆ นอกจากนั้นจะ
ศึกษารูปแบบการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีข้าวพันธุ์ใหม่ และผลกระทบของระดับการยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่ต่อการ
รายได้ของครัวเรือนเกษตรกร รวมทั้งการใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีนิในแต่ละแหล่งของรายได้ (factor Gini) และค่า
สัมประสิทธิ์จีนิเทียมในแต่ละแหล่งของรายได้ (pseudo factor Gini) เป็นตัววัดการกระจายรายได้ในแต่ละแหล่ง
ของรายได้ที่ทำการศึกษา โดยอาศัยข้อมูลจากการสำรวจครัวเรือนเกษตรกรจำนวน 32 ตัวอย่าง บริเวณรอบศูนย์วิจัย
ข้าวอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีปีการผลิต 2550/2551

ผลการศึกษาพบว่าระดับการยอมรับข้าวพันธุ์ กข 33 และความแตกต่างของปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่
เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยต่างๆ เช่น พื้นที่ถือครองทางการเกษตร ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยต่อไร่และระดับการ
ยอมรับข้าวพันธุ์ใหม่แสดงได้จากตัวแปรหุ่นว่ามีสัดส่วนที่มากกว่าหรือน้อยกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนการศึกษาปัจจัยที่
ส่งผลต่อรายได้รวมสุทธิพบว่า การศึกษาเฉลี่ยของวัยแรงงานครัวเรือน ราคาข้าว จำนวนแรงงานครัวเรือนที่ออกไป
ทำงานนอกพื้นที่ เป็นตัวกำหนดที่สำคัญ นอกจากนั้นผลการศึกษาได้พบว่าแหล่งรายได้ที่สำคัญของครัวเรือนเกษตรกร
มาจากรายได้นอกภาคเกษตรถึงร้อยละ 63.91 ของรายได้ทั้งหมด และการวิเคราะห์การกระจายรายได้พบว่าแหล่ง
รายได้ที่มีความไม่เท่าเทียมกันมากที่สุด คือรายได้ที่มาจากการผลิตข้าว มีค่าสัมประสิทธิ์จีนิ 0.527841 และรองลงมา
คือรายได้จากการเกษตรอื่นๆในฟาร์ม มีค่าสัมประสิทธิ์จีนิ 0.521265 ตามลำดับ ส่วนค่าสัมประสิทธิ์จีนิของรายได้
ทั้งหมดเท่ากับ 0.394381 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีรายได้ไม่เท่าเทียมกันค่อนข้างสูง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาพบว่า ภาครัฐควรส่งเสริมกิจกรรมการผลิตนอกจากการผลิตข้าวของครัวเรือน
ควบคู่ กับการส่งเสริมหรือนำเกี่ยวกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่จะให้เกษตรกรโดยส่งเสริมให้เกษตรกร
เปลี่ยนแปลงการเพาะปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองเป็นข้าวพันธุ์ใหม่ที่มีการส่งเสริมเนื่องจากการเพิ่มระดับผลผลิตอีก
ทั้งยังเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมอีกด้วย

Somjring Chuankul 2009: Impact of Modern Rice Varieties Adoption Level on Agricultural Households Income. Master of Science (Agricultural Economics), Major Field: Agricultural Economics, Department Agricultural and Resource Economics. Thesis Advisor: Mr. Jaruk Singhaprecha, Ph.D. 104 pages.

This paper analyzes the income of agricultural households with the emphasis on rice income. As most agricultural households in Thailand are rice producers, increasing rice yields would increase farm income from rice cultivation, improving income inequality. The main objectives of this paper are to explore factors contributing to higher farm yields and household income and to analyze the impacts of modern rice variety adoption level on income, assumed to estimate factors determining farm yields and household income using a multiple regression model. The Gini coefficient and Pseudo Gini coefficient is developed to analyze the impacts of modern rice variety on income. The data is collected from 32 rice-farming households around the Ubon Ratchathani Rice Research Center, Ubon Ratchathani, during the crop year 2007/2008

The results show that factors determining average farm yields include sizes of land holdings for agriculture, average chemical fertilizer per rai and the adoption level of modern rice variety. In addition, this research finds that factors influencing household income are composed of average years of education of labor in the households, prices of rice, numbers of household laborers who work outside the villages. Moreover, the main source of rice-farming household income are from non-farm income, accounted for 63.91 percent of total net income. The overall Gini coefficient of total household income is 0.394. The decomposition of income inequality among agricultural households shows that rice income is the greatest sources of inequality with the value of Gini coefficient of 0.527 whereas the Gini coefficient of other agricultural income is 0.521.

This paper recommends that government should promote new variety adoption in order to increase rice productivity and household income as well as stimulate non-farm activities other than rice farming.